

BOOK OF ABSTRACTS

Magdalena Cieślak (UŁ)

„Ryszard III Wrażliwy, spektakl (także o) męskości”

Monodram Pawła Palcata wykorzystuje postać Ryszarda do otwarcia wielu wątków – o graniu ról, o (braku) akceptacji, o relacji władzy, i nie tylko. Ja chciałabym się skupić nad tym, co spektakl mówi o męskości. Biorąc jako punkt wyjścia nagie męskie ciało, a dalej odważnie operując tym ciałem w różnych odsłonach i mediach, spektakl otwiera dla mnie trudną rozmowę o tym, jak wielkie znaczenie ma męskość w definiowaniu człowieka oraz w relacjach. Ważne moim zdaniem jest to, że oprócz Buckingham, który potraktowany jest dość zdawkowo, w monodramie mamy same kobiety i to w relacjach z nimi – matkami i potencjalnymi żonami – obnażana jest „wrażliwość” Ryszarda. Chciałabym spojrzeć na ciało Ryszarda jako na pole bitwy, na którym Ryszard konfrontuje się z tymi kobietami stając się nimi, a przedmiotem konfrontacji jest jego krucha męskość: świadomie eksponowana i bezlitośnie oceniana.

Jacek Fabiszak (UAM, PTS)

„Powaga tragedii, pomimo prób jej umniejszenia”

Tegoroczny Festiwal Szekspirowski obfitował w przedstawienia oparte na tragediach. Zobaczyliśmy 6 razy *Hamleta*, 3 razy *Juliusza Cezara*, 2 razy *Makbeta*, 2 razy *Romeo i Julię*, 1 raz *Króla Leara*, 1 raz *Ryszarda III* z nominalnych tragedii oraz quasi-tragiczny *Sen nocy letniej*. Tylko *Sen nocy letniej* Pawła Chomczyka wymyka się z tego schematu, komedia bowiem dominuje w tym przedstawieniu. Źle się dzieje w państwie duńskim... W wystąpieniu chciałbym skupić się na

przedstawieniu, które wydaje się, z jednej strony, najbliższe duchowi tragedii klasycznej i Szekspirowskiej, z drugiej zaś przenosi ją na inny, bliższy nam poziom: *Juliusze Cezarze* w reżyserii Kuby Zubrzyckiego. Co szczególnie cechuje to przedstawienie to poważny sposób, w jaki potraktowano tragiczny wymiar dramatu Szekspira, dramatu rozpoczynającego wielką serię tragiczną, dramatu, o dużym ciężarze politycznym (najbardziej polityczna sztuka Szekspira?), co – w tzw. obecnych trudnych czasach: po ponad czterech latach wojny w Ukrainie, wojennych szaleństwach Trumpa, zbrodniach w Palestynie, polityce popkulturalnej – wydaje się mieć specjalne znaczenie.

Wojciech Jerzy Kieler (PTS)

„Puste niebo nad Elsynorem. Degradacja wymiaru transcendencji w scenie modlitwy Klaudiusza w spektaklach kandydujących do nagrody Złotego Yoricka na 30. Festiwalu Szekspirowskim w Gdańsku”

Wystąpienie poświęcone będzie analizie strategii reżyserskich i dramaturgicznych prowadzących do transpozycji, subwersji lub pominięcia sceny modlitwy Klaudiusza (Akt III, scena 3) w spektaklach w reżyserii Roberta Talarczyka, Kamila Białaszka i Jacka Jabrzyka. Za punkt wyjścia posłuży zestawienie wybranych odczytań tej sceny przez jej poprzednich interpretatorów. Zasygnalizowane zostaną sceniczne konsekwencje degradacji wymiaru transcendencji zauważalnej w spektaklach ubiegających się o nagrodę Złotego Yoricka na 30. Festiwalu Szekspirowskim w Gdańsku. Przedmiotem rozważań staną się zatem przesunięcia semantyczne oraz spłaszczenia w konstrukcji postaci dramatu, będące następstwem absencji wertykalnych relacji metafizycznych i zastąpienia ich wektorami horyzontalnymi – zbudowanymi na metateatralności, prowokacji oraz dramaturgii hipertekstowej. Konkluzję stanowić będzie próba odpowiedzi na pytanie, w jakiej mierze „puste niebo nad Elsynorem” odczytywać można jako realizację Baudrillardowskiej idei symulakru pozbawionego związku ze strukturą głęboką.

Anna Kowalcze-Pawlik (UŁ, PTS)

„*Watch me freak*: ofeliczne narracje, czyli dziewczynskość urojona a bunt (nie)ujazmiony”

Wystąpienie poświęcone będzie sposobom kreowania postaci Ofelii w wybranych adaptacjach „Hamleta” wystawianych podczas 30 Międzynarodowego Festiwalu Szekspirowskiego. Uwagę poświęcę przede wszystkim temu, w jaki sposób i przy użyciu jakich gestów teatralnych ukazana została na scenie natura Ofelii jako dziewczyny, która usiłuje mieścić się w przewidzianych dla niej normach społecznych, a jednak je przekracza. Postaram się odpowiedzieć też na pytanie czy i na jakich warunkach w ramach konkretnych przedstawień pojawiło się echo „ofelicznej narracji” wytwarzanej na użytek odbiorcy, który ma swoje przekonania na temat tego, czym powinna być dziewczynskość w roku 2026.

Tomasz Kowalski (PTS)

„Strategie reżyserskie w prowadzeniu aktora w spektaklu *Hamlet* Williama Shakespeare'a w reżyserii Jana Englerta w Teatrze Narodowym w Warszawie”

Chciałbym poruszyć temat strategii reżyserskich w prowadzeniu aktora w spektaklu „Hamlet” Williama Shakespeare'a w reżyserii Jana Englerta w Teatrze Narodowym w Warszawie. Jest to „Hamlet” odarty z możliwości, jakie daje reżyserowi machina teatralna i spełniający niebywałą obietnicę, jaką w teatrze jest aktor, brookowska naga scena i słowo. To zabieg iście elżbietański: wszak w czasach Shakespeare'a teatr polegał na prostej, ubogiej scenie i aktorach, którzy, ubrani we współczesne, renesansowe kostiumy, interpretowali słowo.

W jednym z wywiadów, w którym twórcy spektaklu opowiadali o procesie twórczym, ujawnił się pomysł Jana Englerta, by nie budować postaci według reguły konstruowania napięcia za pomocą ukazywania ich psychologicznej ewolucji, ale traktować każdą postać linearnie. Na czym polega genialność tego pomysłu reżysera? Czy słowo u Shakespeare'a, tak bogate w niuanse symboliczne, wielowątkowe odniesienia i głębokie poetyckie sensy da się w takiej minimalistycznej formie unieść? Okazuje się, że pod czujnym okiem Jana Englerta ten eksperyment się powiódł. W dyskusji na ten temat chciałbym przeanalizować zasadę tej strategii reżyserskiej i jej celność.

